

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ (за інтернет-ресурсами)

20.10.2026

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Через російську атаку на Київ знову зазнала руйнувань Книжкова палата України. – Анастасія Большакова](#)

[«Тут зберігається все, що виробила інтелектуальна думка українців»: Мураховський про пошкодження Книжкової палати. – Оксана Ліховід](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[26 жовтня в Україні стартує Національний тест з медіаграмотності. – Діана Горон](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[У Кривому Розі не перейменували вулицю Ільфа і Петрова у встановлений законом термін](#)

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

[У Києві на ВДНГ відкрили центр вуличної культури, де навчатимуть брейкінгу, хіп-хопу та диджеїнгу. – Дарина Рубан](#)

Креативні індустрії

[Шоурум Gunia і хата-мазанка: 5 українських проєктів здобули архітектурну премію Architecture Masterprize 2026. – Анастасія Курінська](#)

Благодійність

[Актори з виставою «Я бачу вас цікавить п'ятьма» зібрали майже пів мільйона гривень для війська. – Дарина Рубан](#)

[Антон Тимошенко та його глядачі передали ГУР дрони та амуніцію на 12 млн грн \(ФОТО\). – Микита Кишиневський](#)

Театр

[Який театр краще: той, що збирає аншлаги, чи той, що вирощує митців? – Уляна Мороз](#)

[«Матері Херсона»: у Польщі відбулася світова сценічна прем'єра опери про викрадених дітей. – Катерина Ношкалюк](#)

[«Якби не такі, як вона, ми б з вами зараз говорили польською»: у Луцьку презентували виставу «Кімната Левчанівської». – Наталія Сень](#)

[Між «Антигоною» і «Креонтом» – як повертають голос першій опері Бортнянського. – Олександр Мимрук](#)

Візуальні мистецтва

[В Українському домі відкриють виставку-маніфест «Бути майбутнім»](#)

[У Харкові відкриється фотовиставка «Присутність у відсутності» Давида Пономарьова. – Ніно Авалішвілі](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Український мультфільм «Наша файта» представлять на кіноринку в Таллінні \(відео\). – Віолетта Луньова](#)

[Документальний фільм про російську окупацію Ізюма показали в Гаазі. – Ніно Авалішвілі](#)

[Фільм «Битва за гривню»: як українці ставали мільйонерами й чому наша валюта вистояла у війні. – Юрій Луканов](#)

[Фільм «Milantropos» з'явився на Amazon Video. – Вероніка Якимець](#)

[Чого варто очікувати від фільму «Танці зі штангою»? – Анна Джмелик](#)

[Дніпровська режисерка представить новий фільм. – Ірина Пташка](#)

[Справи, які досі не закрито](#)

Література. Книговидання

[Чеська письменниця передала українці Юлії Ілюсі літературну резиденцію премії Angelus. – Анастасія Большакова](#)

[Тексти Валерія Пузіка та Владислава Головіна увійшли до збірки «Листи нашим синам», яку опублікують у Британії. – Оксана Мамченкова](#)

Музейна справа

[Вийшов англомовний каталог про Харківську школу фотографії. – Анастасія Большакова](#)

[У замку на Тернопільщині знайшли скульптури в стилі бароко XVII століття, які вважали втраченими. – Дарина Рубан](#)

[«Пам'ять – наша спільна справа»: як музеї та архіви цифровізують українське мистецтво. – Анастасія Курінська](#)

Охорона культурної спадщини

[У Києві обговорювали освіту в нематеріальній культурній спадщині. – Микола Шмигін](#)

Від сарматів до козаків: археологи виявили велику давню агломерацію на Полтавщині. – Микита Кишиневський

Кадри

З виставкового відділу Національного музею Шевченка звільнилися усі працівники. – Іванна Капустянська

Стрічка Сергія Лозниці про Радянський Союз отримала нагороду за найкращий фільм Лондонського кінофестивалю BFI. – Оксана Заблоцька

Загальні питання

Через російську атаку на Київ знову зазнала руйнувань Книжкова палата України. – Анастасія Большакова

Унаслідок російської ракетної атаки на Київ у ніч на 19 жовтня пошкоджено приміщення Книжкової палати України імені Івана Федорова. Ударною хвилею вибило вікна у сховищах та адміністративній будівлі, пошкоджено двері, стіни й стелю. Постраждалих серед співробітників немає. Через пошкоджені вікна та можливі опади під загрозою опинилися архівні матеріали. За словами директорки О. Васьківської, книги можуть набирати вологу, а перемістити їх в інше місце наразі неможливо. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/raketniy-udar-poshkodiv-knizhkovu-palatu-ukrajini-u-kiyevi-318455/>

«Тут зберігається все, що виробила інтелектуальна думка українців»: Мураховський про пошкодження Книжкової палати. – Оксана Ліховід

Перший заступник директора Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова» А. Мураховський прокоментував ситуацію. Докладніше:

<https://espreso.tv/viyna-z-rosiyeyu-tut-zberigaetsya-vse-shcho-virobila-intelektualna-dumka-ukraintsiv-murakhovskiy-pro-poshkodzhennya-knizhkovoi-palati>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

26 жовтня в Україні стартує Національний тест з медіаграмотності. – Діана Горон

Цьогоріч в Україні вп'яте відбудеться Національний тест із медіаграмотності. Пройти його можна буде на «Дія.Освіта» з 9:30 26 жовтня до 30 жовтня включно. Для участі потрібно зареєструватися на сайті платформи, повідомило Міністерство культури. Тест складатиметься з п'яти тематичних блоків і 25 запитань, присвячених достовірності та впливу інформації, соціальним мережам, штучному інтелекту, етичній поведінці та взаємодії з контентом, навичкам фактчекінгу, кібергігієні та безпеці в мережі. Докладніше:

<https://ms.detector.media/trendi/post/39610/2026-10-19-26-zhovtnya-v-ukraini-startuie-natsionalnyy-test-z-mediagramotnosti/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

У Кривому Розі не перейменували вулицю Ільфа і Петрова у встановлений законом термін

У Кривому Розі не перейменовано вулицю Ільфа і Петрова до 26 вересня 2026 року, як того вимагало законодавство про деколонізацію. Після цього Дніпропетровська обласна державна адміністрація оголосила збір пропозицій щодо нової назви вулиці. Докладніше:

<https://chytomo.com/u-kryvomu-rozi-ne-perejmenuvaly-vulytsiu-ilfa-i-petrova-u-vstanovlenyj-zakonom-strok/>

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

У Києві на ВДНГ відкрили центр вуличної культури, де навчатимуть брейкінгу, хіп-хопу та диджеїнгу. – Дарина Рубан

У Києві з'явився новий простір для тих, хто захоплюється вуличними танцями, музикою, спортом і мистецтвом. В урбан-парку ВДНГ відкрито центр Street Culture Kyiv, де можна буде тренуватися, навчатися, знайомитися з однодумцями та створювати власні проєкти. Street Culture Kyiv займає 250 м². Тут проводитимуть відкриті тренування з брейкінгу, хіп-хопу та інших вуличних танців, майстер-класи з артистами й спортсменами, а також освітні заходи. Відвідувачі зможуть долучитися до музичних вечірок із вініловими сетами, кінопоказів, виставок стріт-арту та графіті. Окрему програму присвятять диджеїнгу, бітмейкінгу, бітбоксу та створенню звуку. У центрі також облаштували коворкінг для спільної роботи, а для школярів і студентів проводитимуть екскурсії. Тут записуватимуть подкасти й транслюватимуть українські та міжнародні чемпіонати. Крім того, Street Culture Kyiv стане тренувальною базою збірної Києва та Київської області з брейкінгу. Центр заснувала громадська організація Street Culture, яка розвиває вуличні культури та спорт в Україні. Команда вже працює над подібними просторами в Харкові, Львові й Охтирці та планує відкриття нових локацій у Дніпрі й Миколаєві. Докладніше:

<https://shotam.info/u-kyievi-na-vdnh-vidkryly-tsentr-vulychnoi-kultury-de-navchatymut-breykinhu-khip-khopu-ta-dydzheingu/>

Креативні індустрії

Шоурум Gunia і хата-мазанка: 5 українських проєктів здобули архітектурну премію Architecture Masterprize 2026. – Анастасія Курінська

Міжнародна архітектурна премія Architecture Masterprize оголосила лауреатів 2026 року. Журі відзначило п'ять українських проєктів, які продемонстрували інноваційний підхід до роботи зі складними просторами, культурною спадщиною та міським середовищем. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1431987-sourum-gunia-i-hata-mazanka-5-ukrainskih-proektiv-zdobuli-arhitekturnu-premiu-architecture-masterprize-2026/>

Благодійність

Актори з виставою «Я бачу вас цікавить п'ятьма» зібрали майже пів мільйона гривень для війська. – Дарина Рубан

Українські театри за місяць зібрали 458 514 гривень на підтримку військових. Гроші вдалося отримати завдяки благодійним аукціонам після п'яти показів вистави «Я бачу, вас цікавить п'ятьма», яку спільно створили «Дикий театр» і Театр імені Марії Заньковецької. Її показали в Луцьку, Рівному, Києві, Тернополі та Чернігові. Докладніше:

<https://shotam.info/aktory-z-vystavoiu-ya-bachu-vas-tsikavyt-pitma-zibraly-mayzhe-piv-milyona-hryven-dlia-viyska/>

Антон Тимошенко та його глядачі передали ГУР дрони та амуніцію на

12 млн грн (ФОТО). – Микита Кишиневський

Спецпризначенці ГУР отримали дрони, амуніцію та спецобладнання на загальну суму понад 12 мільйонів гривень. Кошти на підсилення розвідників зібрано під час благодійного концертного туру стендап-коміка А. Тимошенка у США. Докладніше:

<https://shotam.info/anton-tymoshenko-ta-yoho-hliadachi-peredaly-hur-drony-ta-amunitsiiu-na-sumu-12-mln-hrn-foto/>

Театр

Який театр краще: той, що збирає аншлаги, чи той, що вирощує митців?
– Уляна Мороз

Які критерії мають лежати в основі вакансії директора культурної інституції? Чи можна виміряти успіх театру кількістю проданих квитків, свіжим ремонтом або охопленням у соцмережах? І чому один універсальний KPI (*Key Performance Indicators* – ключові показники ефективності) для культури не працює? У. Мороз – членкиня Коаліції дієвців культури та директорка-художня керівниця Львівського академічного обласного театру ляльок – пояснює, чому оцінювати інституції варто за декількома вимірами і чим відповідальність культури відрізняється від контролю над мистецтвом. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/10/20/774484_yakiy_tetr_krasche_scho_zbiraie.ht
[ml](#)

«Матері Херсона»: у Польщі відбулася світова сценічна прем'єра опери про викрадених дітей. – Катерина Ношкалюк

У Варшаві відбулася світова сценічна прем'єра опери «Матері Херсона» українського композитора М. Коломійця про двох українських матерів, які вирушають на пошуки своїх дітей, незаконно вивезених росією до Криму. Твір створено на основі реальних свідчень українських жінок на спільне замовлення Метрополітен-опери в Нью-Йорку та Польської національної опери. Проект реалізовано у співпраці з Національною оперою України та Львівською національною оперою за підтримки KSE Foundation. Постановку здійснила режисерка Барбара Висоцька під орудою канадсько-американської диригентки Кері-Лінн Вілсон. В основу лібрето Джорджа Бранта лягли реальні свідчення українських жінок, які після початку повномасштабного вторгнення росії рятували дітей з окупації. Постановка привертає увагу міжнародної аудиторії до долі українських дітей, яких росія незаконно депортує та переміщує з тимчасово окупованих територій. Опера розповідає про пережиті українцями трагедії, материнську любов і незламність. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1109910-materi-xersona-u-polshhi-vidbulasia-svitova-scenicna-premjera-operi-pro-vikradenix-ditei>

«Якби не такі, як вона, ми б з вами зараз говорили польською»: у Луцьку презентували виставу «Кімната Левчанівської». – Наталія Сень

«Кімната Левчанівської» – документальна вистава на основі спогадів про Олену Левчанівську та її доньку Ірину незалежного театру «Гармидер».

Прем'єра відбулася 17 та 18 жовтня у мистецькому просторі «Ангар». Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1109967-iakbi-ne-taki-iak-vona-mi-b-z-vami-zaraz-govorili-polskoiu-u-lucku-prezentovali-vistavu-kimnata-levcanivskoyi>

Між «Антигоною» і «Креонтом» – як повертають голос першій опері Бортнянського. – Олександр Мимрук

Опера «Креонт» Д. Бортнянського, поставлена 1776 року у венеційському театрі Сан-Бенедетто, понад два століття залишалася поза українським музичним обігом. У 2026 році Open Opera Ukraine виконала її у Національній філармонії та випустила запис на світових стримінгових платформах. Сценічне повернення стало лише частиною роботи. Команді довелося прочитати театральну копію партитури, відрізнити помилки переписувачів від історичної нотації, зіставити музичний текст із лібрето й перекласти його українською. Фахівець із наукової реконструкції партитури А. Коляда та перекладач і філолог Т. Лазер розповідають про те, як із рукопису постає текст, якого вже можуть торкнутися виконавці, дослідники й читачі. Докладніше:

<https://chytomo.com/mizh-antihonoiu-i-kreontom-iak-povertaiut-holos-pershij-operi-bortnianskoho/>

Візуальні мистецтва

В Українському домі відкриють виставку-маніфест «Бути майбутнім»

22 жовтня в Українському домі в Києві відкриється виставка-маніфест «Бути майбутнім», присвячена тому, як молодь уявляє майбутнє, осмислює суспільні зміни та визначає власні цінності. В атріумі створять модульне місто з дерева та паперу, над яким молодіжні спільноти працюватимуть разом із мисткинею Д. Подольцевою. Учасники залишать у ньому власні маніфести про мрії, страхи, сумніви, плани та життєві орієнтири. До проєкту долучилися «Центр розвитку вуличних культур» з Охтирки, «ДЕ ЦЕ БУЛО?» з Луцька, студія-лабораторія Azi Nizi Maza з Харкова, а також АО community та «23 квіточки» з Чернігова. Модульне місто стане метафорою суспільства, яке постійно змінюється. Через колективні маніфести, візуальну поезію та мистецькі висловлювання учасники досліджуватимуть різні уявлення про майбутнє. На другому поверсі Українського дому також представлять експозицію «Вже-ми», присвячену неформальним просторам, навколо яких формуються молодіжні спільноти. Джерело:

<https://bit.ua/2026/10/v-ukrayinskomu-domi-vidkryut-vystavku-manifest-buty-majbutnim/>

У Харкові відкриється фотовиставка «Присутність у відсутності» Давида Пономарьова. – Ніно Авалішвілі

21 жовтня у малій залі «ЄрміловЦентру» відбудеться відкриття виставки «Присутність у відсутності» харківського фотографа Д. Пономарьова. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/davyd-ponomaryov-exhibition/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Український мультфільм «Наша файта» представлять на кіноринку в Таллінні (відео). – Віолетта Луньова

Українську анімаційну стрічку «Наша файта» включено до списку учасників престижного міжнародного кіноринку Baltic Event Co-Production Market, який проходить у межах Талліннського міжнародного кінофестивалю «Темні ночі» (PÖFF). Картина створюється українською студією Animagrad у копродукції з німецькою анімаційною компанією Telescop Animation. Над проектом працює команда на чолі з режисером К. Федоровим, художником-постановником К. Коскіненем та генеральною продюсеркою А. Єлісєєвою. Креативним продюсером виступає відомий режисер А. Лукіч. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/109352/ukrayinskyj-multfilm-nasha-fajta-predstavlyat-na-kinorynku-v-tallinni/>

Документальний фільм про російську окупацію Ізюма показали в Гаазі. – Ніно Авалішвілі

15 жовтня в кінотеатрі Filmhuis Den Haag у Гаазі відбувся показ документального фільму «Докази». Авторка стрічки – українська журналістка В. Марченко. Картину створено у співпраці з Харківською обласною прокуратурою за підтримки проекту GIDNA благодійного фонду Future for Ukraine та міжнародної організації Project Expedite Justice. У фільмі зібрано свідчення людей, які пережили російську окупацію Ізюма, зокрема сексуальне насильство, катування та незаконне утримання. Їхні історії доповнено документальними матеріалами, зібраними українськими правоохоронцями. Після показу пройшла дискусія про документування воєнних злочинів, підтримку постраждалих та притягнення винних до відповідальності. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/the-evidence-film/>

Фільм «Битва за гривню»: як українці ставали мільйонерами й чому наша валюта вистояла у війні. – Юрій Луканов

Відгук на документальний фільм «Битва за гривню» режисера В. Сидька і продюсерки Т. Лазаревої, присвячений драматичній історії народження, становлення та виживання української національної валюти. Докладніше:

<https://detector.media/kritika/article/253341/2026-10-19-film-bytva-za-gryvnyu-yak-ukraintsi-stavaly-milyoneramy-y-chomu-nasha-valyuta-vystoyala-u-viyni/>

Фільм «Militantropos» з'явився на Amazon Video. – Вероніка Якимець

Документальна стрічка «Militantropos» («Мілітантропос») А. Горлової, Є. Сміт і С. Мозгового про трансформацію людської сутності під час війни стала доступною на Amazon Video. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/10/19/774522_film_militantropos_zyavivsya.html

Чого варто очікувати від фільму «Танці зі штангою»? – Анна Джмелик
Романтична комедія «Танці зі штангою» виходить у прокат 22 жовтня.
Режисер – О. Борщевський. Докладніше про стрічку:
https://zaxid.net/chogo_varto_ochikuvati_vid_ukrayinskogo_filmu_tantsi_zi_shtangoyu_n1648188

Дніпровська режисерка представить новий фільм. – Ірина Пташка
Режисерка К. Стрельченко представить документальне кіно «Настане день», героями якої є військовослужбовці 25 окремої повітрянодесантної Січеславської бригади та 14 окремої механізованої бригади ім. Романа Великого В. Синиця і Р. Гірчак. Обидва – музиканти, проте представляють різні жанри. Спеціально для фільму вони створили спільну композицію «Гітара і гвер», в якій поєднали реп і рок. Стрельченко зауважила: стрічка не лише про створення пісні, але й про життєвий шлях обох героїв, тому в ній з'являється і донька Вадима, і позиції, де служить Руслан. У ній також є звернення до музичної спадщини Української Галицької армії. Прем'єру фільму заплановано на листопад. Під час неї глядачам презентують і пісню, для якої, за словами Стрельченко, обов'язково підготують ще й радіопрезентацію. Докладніше:
<https://ktoday.com.ua/109291/muzyka-yak-sposib-govoryty-pro-vijnu-dniprovska-rezhyserka-predstavyt-novyj-film/>

Справи, які досі не закрито
«Незакрита справа» – це майбутній документальний фільм від продакшену «Сектор Правди», який присвячено діяльності Національної комісії з реабілітації, що працює на базі Українського інституту національної пам'яті, та глибокому переосмисленню масштабів радянських репресій в Україні. Проєкт наразі перебуває на етапі пошуку фінансування. Докладніше:
<https://detector.media/withoutsection/article/253301/2026-10-19-spravy-yaki-dosi-ne-zakryto/>

Література. Книговидання

Чеська письменниця передала українці Юлії Ілюсі літературну резиденцію премії Angelus. – Анастасія Большакова

Чеська письменниця Катержина Тучкова отримала Літературну премію Центральної Європи Angelus 2026 за роман «Bílá Voda» («Біла Вода»), що розповідає про черниць, яких переслідувала комуністична влада Чехословаччини. Також вона здобула Нагороду читачів імені Наталії Горбаневської, яка передбачає місячну літературну резиденцію у Вроцлаві. Однак під час церемонії Тучкова пояснила, що виховує двох маленьких дітей і не зможе провести у місті цілий місяць. Тому вона вирішила передати резиденцію Ю. Ілюсі. Українська письменниця потрапила до короткого списку Angelus 2026 із польським виданням збірки короткої прози «Мої жінки». У Польщі книжку опублікувало видавництво KEW у перекладі Катажини Фішер. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/katerzhina-tuchkova-peredala-rezidenciyu-angelus-ukrajinskiy-pismennici-318464/>

Тексти Валерія Пузіка та Владислава Головіна увійшли до збірки «Листи нашим синам», яку опублікують у Британії. – Оксана Мамченкова

Історії українських авторів В. Пузіка і В. Головіна увійшли до збірки «Листи нашим синам» («Letters to Our Sons») британського актора Стівена Грема й викладачки психології Орлі Кляйн. Книжка вийшла у британському видавництві Bloomsbury. Це збірка листів до синів про любов, страхи, помилки та слова, які іноді складно вимовити вголос. Серед авторів Хав'єр Бардем, Різ Ахмед, Том Дейлі, Луї Тєро, Денні Даєр та інші. Видавництво Vivat видасть книгу українською, повідомила генеральна директорка видавництва Ю. Орлова. «Пузік пише синові про те, як бути хорошою людиною, робити складні вибори, лишатися собою, – розповідає Орлова. – Головін – про своє рішення залишитися в Україні після початку повномасштабного вторгнення, роботу журналіста під час війни, батьківські помилки та понад дві тисячі кілометрів, які розділяють їх сьогодні». Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/10/19/774482_teksti_valeriya_puzika.html

Музейна справа

Вийшов англomовний каталог про Харківську школу фотографії. – Анастасія Большакова

Видавництво Литовського національного художнього музею та Музей Харківської школи фотографії випустили каталог «Ukrainian Dreamers: The Kharkiv School of Photography» («Українські мрійники: Харківська школа фотографії»). Він став продовженням однойменної виставки, яку навесні 2026 року організували литовська та українська інституції. Як зазначили у Литовському національному музеї, між харківськими та литовськими фотографами ще у радянські часи було вибудовано творчий зв'язок. Видання присвячене історії та розвитку Харківської школи фотографії – мистецької спільноти, що об'єднує чотири покоління українських художників від 1960-х років до сьогодні. Каталог містить шість наукових есеїв про Харківську школу фотографії, а також ілюстровану хронологію руху. Автори розглядають розвиток фотографії в умовах радянської цензури, у роки незалежності України, під час революцій і на тлі російської військової агресії. Проєкт профінансувало Міністерство культури Литви за участі Українського інституту, House of Europe та Cultural Diplomacy Foundation як партнерів. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/viyshov-katalog-pro-harkivsku-shkolu-fotografiji-ukrainian-dreamers-318444/>

У замку на Тернопільщині знайшли скульптури в стилі бароко XVII століття, які вважали втраченими. – Дарина Рубан

У Бережанському замку на Тернопільщині під завалами старовинної каплиці знайшли роботи відомого скульптора Йоганна Пфістера, які вважали втраченими. Серед знахідок – мармурова чаша для хрещення, яку майстер так і не встиг завершити через свою смерть у 1642 році. Пфістер – один із найвидатніших скульпторів кінця XVI – першої половини XVII століття. Упродовж 1615–1642 років він працював над оздобленням Бережанського

замку та його каплиці. Багато робіт майстра було пошкоджено або зникли після руйнування замку. Роботи виявили під час реставраційного проєкту Pfister RestSculptures, який реалізували за підтримки Українського культурного фонду разом з українськими та польськими фахівцями. Знайдені фрагменти очистили, дослідили та зміцнили пошкоджені ділянки, щоб зберегти їх для майбутніх поколінь. Тепер побачити врятовані твори можна в Бережанському замку на виставці «Кам'яна симфонія Йоганна Пфістера». Докладніше:

<https://shotam.info/u-zamku-na-ternopilshchyni-znayshly-skulptury-v-styli-baroko-xvii-stolittia-iaki-vvazhaly-vtrachenymy/>

«Пам'ять – наша спільна справа»: як музеї та архіви цифровізують українське мистецтво. – Анастасія Курінська

Зазвичай цифровізацію колекцій сприймають як спосіб зручнішого доступу до мистецтва, однак після початку воєнних дій в Україні на перший план вийшло збереження архівів. За останніми даними Мінкульту, внаслідок російської агресії в Україні пошкоджено 140 музеїв і галерей. А закон про обов'язкову евакуацію колекцій, на території до 50 км від фронту, ухвалено лише у лютому 2026 року. Поки державні механізми адаптуються до нових реалій, музеї та фонди беруть ініціативу у свої руки. Представники Національного художнього музею України (NAMU), Музею Богдана і Варвари Ханенків, Фонду Ади Рибачук і Володимира Мельніченка («АРВМ»), архіву «Дзиги» та «Архіву мистецтва воєнного стану» (WAA) розповідають про особливості роботи, значення архівів і виклики, з якими стикаються команди. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1426869-pamat-nasa-spilna-sprava-ak-muzei-ta-arhivi-cifrovizuut-ukrainske-mistectvo/>

Охорона культурної спадщини

У Києві обговорювали освіту в нематеріальній культурній спадщині. – Микола Шмигін

В Національному заповіднику «Софія Київська» до Міжнародного дня нематеріальної культурної спадщини відбулася щорічна Всеукраїнська конференція з міжнародною участю «Освіта в нематеріальній культурній спадщині». Захід присвячено залученню молоді до охорони нематеріальної культурної спадщини, передачі традицій і знань, а також ролі освіти у збереженні живої спадщини України. Програма об'єднала представників органів державної влади, закладів вищої освіти, культурних і наукових установ, громадських організацій, освітян, дослідників та молодь. До обговорень долучилися українські й міжнародні експерти, які представили досвід інтеграції нематеріальної культурної спадщини в освітні процеси та життя громад. У заході взяли участь заступниця міністра культури України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації А. Бондар, генеральна директорка Національного заповідника «Софія Київська» Н. Куковальська; заступник директора Департаменту міжнародних організацій Міністерства закордонних справ України Д. Подольський та ін. Робота конференції охопила

чотири тематичні напрями: традиційні ремесла як складова культурної спадщини та роль освіти в їх збереженні; інтеграція живої спадщини у шкільну й позашкільну освіту; місце нематеріальної культурної спадщини в сучасному міському просторі; український фольклор і його розвиток у сучасному світі, зокрема в цифровому середовищі. У межах заходу також відбулася виставка студентських робіт Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука «Квіти пам'яті» та майстер-клас з української вибійки. Завершальною частиною програми стала фасилітована зустріч у форматі «Світового кафе» (World Café), під час якої учасники мали змогу обговорити актуальні питання збереження традиційних ремесел, українського фольклору, інтеграції живої спадщини в освіту та її місця в сучасному місті. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/1109911-u-kijevi-obgovoriuvali-osvitu-v-nematerialnii-kulturnii-spadshhini>

Від сарматів до козаків: археологи виявили велику давню агломерацію на Полтавщині. – Микита Кишиневський

На Котелевському городищі в Полтавській області харківські науковці виявили давню кінську вуздечку та наконечник списа. Знахідки, що є частиною стародавнього ритуалу, свідчать про перебування сарматів у лісостеповій зоні у II–I століттях до нашої ери. Знахідка дає рідкісні свідчення про так звані «темні часи» – період після існування Великої Скіфії, який залишив дуже мало археологічних пам'яток. Окрім сарматського комплексу, під час цьогорічних розкопок науковці виявили бронзову фібулу – давню застібку для одягу, яка збереглася у майже ідеальному стані. Цей артефакт належить до пізньоримського часу та періоду черняхівської культури. Також археологи продовжують обстеження високої тераси над заплавою місцевої річки. Закладаючи розвідувальні шурфи у лісі, вони постійно фіксують культурні нашарування бронзового та раннього залізного віків, а також козацької доби XVII–XVIII століть. Висока концентрація знахідок дозволяє науковцям зробити висновок, що в давнину ця територія була не просто окремим поселенням, а великою і густозаселеною агломерацією. Докладніше:

<https://shotam.info/vid-sarmativ-do-kozakiv-arkheolohy-vyivayly-velyku-davniu-ahlomeratsiiu-na-poltavshchyni/>

Кадри

З виставкового відділу Національного музею Шевченка звільнилися усі працівники. – Іванна Капустянська

Усі семеро працівників виставкового відділу Національного музею Тараса Шевченка звільнилися через тривалі проблеми у взаємодії з керівництвом. Серед причин вони називають труднощі в комунікації, знецінення професійної роботи та питання безпеки. Про це розповіли колишні співробітники музею М. Щербак і М. Гордійчук. У своєму дописі Щербак звернулася до Міністерства культури. Вона нагадала, що державна стратегія розвитку культури до 2030 року передбачає подолання кадрової кризи,

залучення молодих фахівців і збереження людського потенціалу. На її думку, важливо також оцінювати управлінські навички керівників. Гордійчук наголосив, що колектив – це не просто працівники, а спадкоємність поколінь музейників і люди, які відповідають за збереження та популяризацію колекції. Він закликав Міністерство культури не ігнорувати ситуацію. Ситуацію також прокоментував директор Музею Івана Франка у Львові Б. Тихолоз. «Для кожного керівника, точніше для кожної команди саме люди – найбільший скарб, особливо люди (само)стійні, (само)бутні, (само)віддані, (само)мотивовані і (само)зарадні. Знаю точно, що нікого в музеї не тримають гроші, посади і кар’єрні перспективи, але драйв... Коли ж із музею йдуть молоді, розумні, критично мислячі і працелюбні – це не просто боляче й прикро, це катастрофа», – написав він. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/10/19/774594_z_vistavkovogo_viddilu.html

Стрічка Сергія Лозниці про Радянський Союз отримала нагороду за найкращий фільм Лондонського кінофестивалю BFI. – Оксана Заблоцька

Фільм «Імперіум» режисера С. Лозниці отримав нагороду за найкращий фільм на 70-му Лондонському кінофестивалі BFI. Стрічка розповідає про Радянський Союз початку 1970-х років через архівні кадри, зняті італійськими операторами. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1431557-stricka-sergia-loznici-pro-radanskij-souz-otrimala-nagorodu-za-najkrasij-film-londonskogo-kinofestivalu-bfi/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm